

**Уманський національний університет садівництва
Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАНУ
Українське товариство генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова**

**«ГЕНЕТИКА І СЕЛЕКЦІЯ
В СУЧАСНОМУ АГРОКОМПЛЕКСІ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
16 жовтня 2020 року**

Умань – 2020

Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції / [Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.]. Умань, 2020. 216 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень науковців України, Білорусі, Молдови та Росії з актуальних питань генетики і селекції в сучасному агрокомплексі.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Непочатенко О.О. – доктор економ. наук, професор (відповідальний редактор);
Рябовол Л.О. – доктор с.-г. наук, професор (заступник відповідального редактора);
Діордієва І.П. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Карпенко В.П. – доктор с.-г. наук, професор;
Косенко І.С. – доктор біол. наук, професор, член-кореспондент НАНУ;
Коцюба С.П. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Крижанівський В.Г. – кандидат с.-г. наук;
Кунах В.А. – доктор біол. наук, професор, член-кореспондент НАНУ;
Любченко А.І. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Макарчук М.О. – кандидат с.-г. наук;
Мостов'як І.І. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Новак Ж.М. – кандидат с.-г. наук, доцент;
Опалко А.І. – кандидат с.-г. наук, професор;
Парій М.Ф. – кандидат біологічних наук;
Полторецький С.П. – доктор с.-г. наук, професор (технічний редактор);
Рябовол Я.С. – доктор с.-г. наук, доцент;
Сержук О.П. – кандидат с.-г. наук, доцент (відповідальний секретар);
Яценко А.О. – доктор с.-г. наук, професор.

***Рекомендовано до друку вченою радою факультету агрономії УНУС,
протокол № 2 від 12.11.2020 р.***

За достовірність опублікованих матеріалів відповідальність несуть автори.

© Уманський національний університет садівництва, 2020.

СОРТИ ГЕНОФОНДУ ГРУШІ – ДЖЕРЕЛА ЦІННИХ ОЗНАК

Л. М. Т Олстолік

Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН, м. Мелітополь

Для прийняття ефективних селекційних рішень при створенні сортів груші з високою комерційною цінністю для умов південного степу України, треба мати дані про особливості прояву господарсько-цінних ознак вихідних форм та про міру реалізації цих ознак в потомстві. Тому формування, поповнення і підтримання в життєздатному стані колекції сортів генофонду груші, що містить донори та джерела цінних ознак, дозволяє мобілізувати генетичні ресурси цієї культури для забезпечення селекційного процесу і є складовою частиною проекту збереження та класифікації генетичного різноманіття плодових культур на півдні степу України.

Генофонд груші МДСС імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН зібраний з 18 країн світу і нараховує 118 зразків, серед яких 70 унікальних, що становить 60%. Найбільша частка зразків – 31% або 37 сортів – мають українське походження, наступні місця за кількістю зразків посідають США, Франція, Росія та Італія. Сорти колекції відносяться до двох видів – *Pyrus communis* L. та *P. pyrifolia* (Burm.).

Вивчення сортів генофонду груші дозволило виділити джерела окремих та комплексу цінних ознак. Серед останніх для створення конкурентоспроможних сортів заслуговують на увагу такі: Вікторія – джерело високої зав'язуваності плодів, високої урожайності, привабливості зовнішнього вигляду і відмінного смаку; Янтарна – джерело великої кількості квіток у суцвітті (9,7 шт.), тривалого цвітіння (12–14 днів), високої товарності і лежкості плодів; Посмішка – джерело сумісності з підщепою айва А, скороплідності, одномірності плодів, привабливості зовнішнього вигляду, відмінного смаку; Пектораль – джерело одномірності плодів, привабливості зовнішнього вигляду, відмінного смаку і придатності до тривалого зберігання; Нарт – джерело слаборослості, великоплідності (до 392 г), посухостійкості, пізнього строку досягання і високої товарності плодів; Провінціалка – джерело надраннього строку досягання (77 днів від кінця цвітіння до знімання); Весільна – джерело сумісності з айвою А, одномірності плодів, привабливості зовнішнього вигляду, відмінного смаку і високого вмісту БАР (1375,0 г/100 мг); Катюша – джерело великоплідності (267,4 г), високої товарності і придатності до тривалого зберігання (246±5 діб), Мін-ює-лі – джерело скороплідності (рік вступу до плодоношення на сильнорослій підщепі – четвертий), стійкості до філостікти і парші; Киргизька зимова – джерело високої зав'язуваності, урожайності (82,4 кг/дер) та стійкості до посухи і медяниці грушевої; елітна форма Яскрава – джерело компактності крони, високої товарності плодів та скороплідності (рік вступу до плодоношення на насінневій підщепі – третій з урожайністю 2,3 кг/дер).